

Fremtidens perspektiv

Av fylkeslege Hans H. Tjønn

Når foreningen runder sitt første 10-år, kan det også være behov for ikke bare å rette blikket bakover mot den tid foreningen har fått anledning til å virke, men også mot fremtiden.

Hva vil fremtiden bringe for norsk vassdragspleie og vannhygiene?

Det er vanlig at man i et fremtidsperspektiv trekker fremtidsvynen opp på bakgrunn av den erfaring og utvikling som man måtte ha oversikt over for de nærmest passerte år. En ting er imidlertid felles for alle prognoser, nemlig det forhold at det ikke er noen gitt å se de nyskapninger som kommer i fremtiden. Noen *faktorer* har man kjennskap til, og det kan være viktig også å analysere disse for å se hvorledes man på kjent bakgrunn vil kunne forvente en fremtidig utvikling.

Den teknologiske utvikling i 50-årene la grunnlag for «de gyldne 60-årene». Samtidig skjedde store sosiale og sosiologiske endringer i vår befolkning. Foruten en rask utvikling av velferdssamfunnet med stigning i inntekter for den enkelte og for det offentlige, skjedde en rask urbanisering. Den teknologiske utvikling og kravet om inntektsøkning og effektivisering medførte samtidig en forurensning til luft, vann og jord som fremtvang et bredt samfunnsengasjement for å få forholdene under kontroll. Ved foreningens 10-års jubileum er man midt oppe i dette brede samfunnsengasjement også her i landet.

Det er grunn til å anta at de retningslinjer som er trukket opp og det engasjement som er skapt også fra lovgivere og administrasjon, vil føre med seg at man i hvert fall vil kunne demme opp mot ytterligere forurensning og i noen grad også redusere skadevirkninger og reparere ødeleggelser.

Kompliserende faktorer i dette forhold er imidlertid tallrike. En ytterligere urbanisering og ytterligere krav til økning av levestandarden (dessverre måles den i kroner og øre fremdeles) anses dominerende.

Dette vil først og fremst resultere i krav om øket energiproduksjon. Vi vet at energien i det vesentlige fortsatt vil komme fra kildene vannkraft, forbrenning av fossilt brensel og kjernereaktorer. Med de prognoser som er stillet opp av NVE vil det norske samfunn, om kravet til ytterligere energiproduksjon blir imøtekommet, stå overfor vanskelige overveielser og avgjørelser som alle vil være relatert til våre vannressurser.

Ikke minst utvikling av oljeproduksjon i Nordsjøen og utbygging av petrokjemisk industri på land betinger utfordringer med innebygde risikofaktorer som vil kunne stille det norske økosystem, for å bruke et noe videre begrep enn det norske samfunn, overfor risikofaktorer hvor katastrofebegrepet vil kunne bli nyttet.

Den trusel, som i 70- og 80-årene alltid er for livet i havområdene som omgir oss, har i noen 10-år allerede vært til stede for skandinaviske og hermed også for norske vann og vassdrag. Bare i Telemark fylke dør fiskebestanden ut i mellom 100 og 200 elver og vann hvert år. Det er ennå ingen indikasjon på at den nasjonale eller internasjonale sosiale bevissthet har nådd en slik utvikling at svovel fra fossilt brensel vil bli tatt ut før forbrenning eller i røkgassutslippet. Det er mulig at dette forhold, som det i dag ikke er lett å se noen nasjonal eller internasjonal løsning på, vil komme til å få skjebnesvangre følger for flora og fauna i store skandinaviske landområder.

Det er grunn til å anta, og det finnes en rekke indikasjoner på at så er tilfelle, at *ny teknologi* sammen med endret vurdering av faktorer som er med å gjøre livet leveverdig for den enkelte, vil komme til å stille langt strengere krav til rensning av industrielt avløpsvann og kloakkvann enn de krav vi har i dag. I enkelte lokalsamfunn utenfor Norge har man i dag krav til kloakkutslipp som sier at kvaliteten av avløpsvannet ikke skal være dårligere enn kvaliteten av det vann man tar inn i en prosessindustri.

Som formann i NFFV i jubileumsåret, vil jeg gjøre meg til talsmann for det syn at tilsvarende krav bør bli akseptert og komme til anvendelse for all bruk av vann, for industrien og for boliger i Norge innen få år.